

Ishaj vsak dan mesa so delj in prastikoy. Issed daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredilski in upravniški prostori: 2637 E. Lawndale av. Office of publication: 2637 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4633.

LETO—YEAR XII. Cena lista je \$4.00. Entered as second-class matter January 23, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., torek, 19. avgusta (August 19) 1919. Subscription Yearly \$4.00. STEV.—NUMBER 195. Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burlison, Postmaster General. Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

NA TISOCE ZAPRTIH V BUDIMPEŠTANSKIH JEČAH.

Rumunci se vedno ropajo, toda ogrski monarchisti jim pomagajo loviti komuniste.

JUGOSLOVANI OKUPIRALI OGRSKO SLOVENIJO.

Budapešta, 18. avg. — Rumunci so polovili in zaprli več tisoč komunistov, moških in žensk, med katerimi sta tudi bivša sovjetska poverjenika Garbai in Janušek. Nova ogrska policija pomaga Rumuncem pri lovu na komuniste. Iz Ljubljane poročajo, da so Jugoslovani zasedli vse ogrske pokrajine, ki jim pripadajo po mirovni pogodbi.

Budapešta, 17. avg. — Poveljnik rumunskih čet v Budapešti in diplomatični zastopnik rumunske vlade so danes objavili članom medzavezniške misije, da ne bodo več jemali Ogrom živil in da bodo pomagali pri nasičevanju ljudstva. Zavezniški zastopniki so zagrozili Rumuncem, da jih bodo držali odgovorne za izstradanje mesta.

Medtem pa rumunsko vojaštvo nadaljuje z ropom ne glede na obljube, ki jih dajejo rumunski poveljniki in komisariji. Američani so danes našli 63 železniških vagonov, napoljenih z rekviriranimi žvili, ki so na kolodvoru čakali odhoda proti Rumuniji. Kapitan Gregory, načelnik ameriške živežne komisije za države v mejah bivše Avstro-Ogrske, je izjavil odprto na seji medzavezniške misije, da ima pripravljen dovolj živil za Budapešto, ali postal ne bo niti ene unce toliko žasa, dokler bodo smeli Rumunci izvažati živež iz Ogrske. Čeprav je dejal, da on ne da nič na obljube Rumuncem, pač pa hoče čakati, da svoje obljube tudi izpolnijo.

TAKOLE ZNAJO MILJONARJI.

New York, N. Y. — William Waldorf Astor je napravil vlogo, da se vse njegovo premoženje izroči v upravo Farmers' Loan in Trust banki v interesu njegovih sinov Waldorf Astorja in John Jacob Astorja. Zemljiščna posest je vredna petdeset milijonov dolarjev. Nekateri ljudje vprašujejo, zakaj je bila izvršena ta transakcija? Ljudje, ki se razumejo na stvar, odgovarjajo, da ne bo treba plačati davka od dedščine.

V DRŽAVI OHIO PRJEMLJEJO PROFITARJE TEDO.

Cleveland, Ohio. — Veleporota okraja Cuyahoga je obtožila Wm. E. Bigalowa, Harry J. Bigalowa in Albert C. Blaira, uradnike Fruit Austion kompanije, da so kršili Valentinov protitrustovski zakon. V Columbusu je bilo izdanih štirideset tiralnic proti trgovcem z živili radi profitarstva in nagromadevanja živil. Governor Cox je naznanil, da priporoči zveznim oblastim, da zaplenijo približno dva milijona funtov mesa, ki je hranjen v hladnih shrambah. Še ni dolgo, ko so dnevniki, ki zagovarjajo privatne interese, vpraševali porogljivo, kaj pa lahko ohijski governor podvzame proti profitarjem in za odpravo draginje. Odgovor na njih zvedavo vprašanje so prejeli sedaj, katerega pa niso prav nič vesel.

Governor Cox je pokazal, da ima železno voljo in da se ne bo profitarjev in njih kričavega česopisja in da kratkem mogoče dožive se večja razočaranja, kajti kampanja proti draginji je šele pričela.

VREME.

Chicago in okolica: V torek jasno in hladno. Severozapadni in severni vetrovi.

DEVET STO VOZ ARMADNIH ŽIVIL NA POTU V CHICAGO.

Chicago, Ill. — Na potu v Chicago je devet sto železniških voz živil iz armadnih skladišč. Polkovnik James Castleman bo odločil, koliko tega živeža prejme vsaka posredovalnica za prodajo tega blaga, ki jih je določil župan. George W. Montgomery, ravnatelj veletrgovine The Fair izjavlja, da ne bodo živila na prodaj pred sredo ali četrtkom. Zdaj so se še druge veletrgovine priglasile, da bodo razprodajale živila iz armadnih skladišč.

ANGLIJA JE POBASA PERZIJO.

Zgodilo se je kakor z Egiptom; s tajnim paktom je kršila ustavo lige narodov.

V PARIZU NISO ZADOVOLJNI.

Pariz, 18. avg. — Pred nekaj dnevi je prišla na dan tajna pogodba, ki jo je Velika Britanija sklenila z vlado perzijskega šaha. S to pogodbo je Perzija faktično postala britiška kolonija, oziroma je prišla pod britiški protektorat kakor Egipt. Neodvisnost Perzije je zdaj le še nominalna. Tajni pakt določa, da Perzija sme najeti le angleške državljane za reorganiziranje svoje armade in finance. Carina bo revidirana in angleški kapital ima neomejeno svobodo za "razvoj industrije" v Perziji. Perzijska mirova delegacija je razpuščena in Anglija je objavila, da izpolnjuje Perziji odškodnino za škodo, ki jo je zadnja trpela med vojno.

Perzija je bila dolgo časa diplomatično bojišče med Anglijo in Rusijo na trgovsko in industrijsko izkoriščanje; končno je bil sklenjen kompromis, da Anglija obdrži svoj vpliv v južni Perziji, dočim raztegne Rusija svojega čez severni del države. Medtem je prišla vojna in revolucija v Rusiji in to priložilo je izrabila Anglija, da je pograbila vso Perzijo. Zemljevid angleških kolonij v Aziji se zdaj lahko smatra od Indije do Suez in od Suez do Capetowna na koncu južne Afrike. Britiška osvojevalna politika v Perziji pa ni po volji Franciji, ki si tudi prilačuje vpliv v Mali Aziji. Ameriški delegatje v Parizu so mnenja, da je Anglija kršila točko v ustavi lige narodov s tajnim paktom s Perzijo in to mnenje navdušeno podpirajo Francozi, ki zdaj grozijo, da bodo svoji zadevo spravili pred vrhovni svet mirovne konference. To se bo najbrž zgodilo v par dneh, kadar pride perzijski šah v Pariz.

OGROMEN NABIRALNIK ZA VODO.

Greeley, Colo. — Storjeni so bili prvi koraki za zgradbo ogromnega vodnega nabiralnika ob reki Cache La Poudre, v katerega se bo stekala voda ob času deževja, da odvrnena poplava in ki bo kasneje služila za namakanje zemlje, ko se pojavi suša. Za projekt se zanimajo inženirji, kapitalisti in farmarji, ki bo stal dva milijona dolarjev, da bo izvršen. Kadar bo nabiralnik dovršen, bo prišlo pod plug več tisoč akrov zemlje, ki sedaj leži neobdelana.

VINOGRADNIŠKA DRUŽBA NASTOPILA PROTI PROHIBICIJI.

New York, N. Y. — Italian Vineyard kompanija je vložila tožbo na sodišču, da naj sodišče prepove državnemu pravdniku in colinarju izvesti vojno-prohibicijski zakon proti družbi. To je že druga tožba vinogradnikov proti izvedenju vojne prohibicije. Kompanija navaja v svoji vlogi, da lastuje v Kaliforniji vinograd, ki obsega štiri tisoč akrov svete in je vreden en milijon dolarjev. Družba povdarja, da je vojna prohibicija protustavna.

ZELEZNIŠKI RAVNATELJ PROTI PODRAŽENJU PREMOGA.

FARMARJI BRANJO ZADRUŽNIŠTVO.

Ali bodo Plumbove obtožbe preiskane.

Washington, D. C. — Glavni železniški ravnatelj Hines je odgovoril na senatno resolucijo, da res primanjkuje vozovi v distriktu za mehki premog, toda to pomanjkanje ni tako veliko, da bi učinkovalo na prevažanje premoga na trg. V svojem odgovoru pravi, da bodo nekateri primanjkujevanje v produkciji premoga in transportnih sredstev tolmočili na ta način, da je zopet treba povzeta cena premoga, ki so po njegovem mnenju že tako dosti višje. Izjava železniškega ravnatelja je jasna in pove, da ni za podražitev premoga nobenega vzroka. Odbor farmerskih organizacij je izdal na farmarje poziv, da protestirajo proti neameriški metodi, ki se je nekateri poslužujejo proti farmerskemu združništvu. Farmarji menijo, da je zanje edina metoda združništvo, po kateri se lahko rešijo prekupčevalcev.

Kongresnik Huddleston iz Alabame je predložil kongresni zbornici resolucijo, v kateri priporoča, da se imenuje poseben kongresni odbor, ki naj preišče obtožbo mr. Plumba, advokata železniških organizacij, da je Wall Street opleni železnice. Železniške organizacije se strinjajo s preiskavo in izjavljajo, da je njih advokat vedel, kaj je govoril, ko je Wall Street obtožil oplenevanja ameriških železnic. Taka preiskava bo ameriškiemu ljudstvu odprla oči, da spozna, kako so privatni podjetniki gospodarili z železnicami.

ALI JE AMERIKA "KOZEL" VELIKE BRITANIJE?

Washington, D. C. — Pred nekaj dnevi je bilo prvič objavljeno pismo lorda Frencha, vrhovnega poveljnika angleških čet na Irskem. Pismo, ki je naslovljeno na nekega irskega državljana, je objavil tukajšnji Irski narodni biro in vsebina povzročila veliko senzacijo. French, ki se bavi z irskim vprašanjem, piše: "Sedanja angleška vlada nima spoštovanja ni do zaupanja pri ljudeh, ki so dobro informirani. Naravnost blaznost je, da se izzivajo ponovne situaciji z Irsko, ki obratno izzivajo reakcijo v Ameriki in v kolonijah, v katerih se ljudstvo ne mara več slepiti z blagoslovljeno frazo 'zakon in red.' Povprečni Anglež neče pojmiti teh faktov, temveč pravi: 'Zmagali smo v največji vojni na svetu in absolutno kontroliramo morja. Mene nič ne briga, če se je degotom v Evropi zahotelo lakote in boljše vize, a kar se tiče Amerike, naj se pobriga za svoje negre in naj nikar ne vtika svojih prestov v naše notranje zadeve. Irsko je naša notranja zadeva. Amerika gre lahko k vragu!'"

KLAVNIŠKI DELAVCI SO SE VRNILI NA DELO.

Denver, Colo. — Štrajkajoči delavci v klavninah Armourjeve in Swiftove kompanije so se vrnili na delo, ker bo tudi o njih zahtevah odločil sodnik Aleschuler v Chicagu, ki je izbran razsodnikom v sporih med klavniškimi delavci in mesarji. Klavniški delavci zahtevajo, da prejmejo rokodelci po sedemdeset centov na uro, delavci, ki opravljajo specialno delo, 82½ centov, pomagali pa 55 centov.

STRAŠNA NAJDBA.

Denver, Colo. — Na smetišču, ki se nahaja na vogalu Bryantove ceste in Eden in tridesete ulice, so našli človeški lobanjo. Nekateri menijo da lobanja prihaja iz zbirke kakšnega čudaka, policija pa sodi, da se za to najdbo skriva hudodelstvo in uvedla je preiskavo. Policijski zdravnik izjavlja, da je lobanja od 30 do 40 let starega človeka in da sta na nji znamenji dveh udarcev.

OTROK SLOVENSKI STARIŠEV UTONIL V JEZERU.

Waukegan, Ill. — Hladnikovi otroci, 9-letni Lavrencij, 5-letni Frank in 4-letna Mary, so odšli k jezeru, da se igrajo. Zvečer sta se vrnila brata brez sestrice. V začetku sta tajila, da ne vesta, kje je sestrica, nenkrat je pa mlajši bratec pričel jokati in med jokom je rekel: "Mary je šla v vodo, pa ni prišla več iz nje." Dečka sta se zbal, ko sta videla, da je sestrica izgubila v dva čevlja globoki vodi, in sta stekla proč. Malo Mary so še isti večer našli mrtvo in potegnili iz vode.

ZRAČEN NAPAD NA PETROGRADSKO FORTE.

Angleški letalci razdrali dve štiri-jaški milj pristaniškega mesta. Kronštad.

KATASTROFALEN PORAZ KOLČAKA.

London, 18. avg. — "Daily Express" je objavil neuradno poročilo iz Helsingfors, da so angleški avijatički izvršili zadnje sredo velik zračni napad na mesto Kronštad, ki s svojimi utrpanimi ob obrežju Finskega zaliva tvori glavno obrambno postojanko Petrograda. Poročilo se glasi, da so letalci vrgli na tone bomb, ki so razdrale dve kvadratni milj mesta in fortifikacij. Takoj po napadu je bilo videti velik plamen in oblake dima. Boljševiki so streljali iz topov na napadatelce in trije eroplani so padli na tla. Washington, 18. avg. — Vojni departmen je prejel informacije direktno iz Sibirije, da je totalni poraz Kolčaka pred durmi in situacija v Sibiriji je zelo kritična s stališča zaveznikov. Ententni poveljniki v Sibiriji so sklenili koncentrirati svoje čete na gotova središča. Vse zavezniške in ameriške posadke se umaknejo na gotovo črto, kajti grozi jim uničenje, ako bi ostale osamljene v do sedanjih postojankah. Poročilo se tudi glasi, da se boljševiška kampanja razširja po vsej Sibiriji in pojavila se je tudi v Vladivostoku. Štrajki in majhne revolte so na dnevnem redu. Napadi na vlake, ki vozijo strelivo in živež Kolčakovim četam, se ponavljajo dnevno.

BOJ GLEDE MIROVNE POGODBE POSTAJA OSTREJŠI.

REPUBLIKANSKI OPOZICIJI STOJI NASPROTI DEMOKRATIČNA VRSTA.

Kakšen bo izid tega boja?

Washington, D. C. — Vsa znamenja govore, da se boj glede mirovne pogodbe med republikansko opozicijo in predsednikom bliža svojemu višku. Predsednik se je seveda pripravil, da bo pogodba sprejeta in je povabil senatorja Hiteheocka iz Nebrasko v Belo hišo na konferenco o strategiji. Po konferenci se je izvedelo, da bo administracija osredotočila vso moč, da porazi aktualne spremembe predloge, ki bi res sprejemili mirovno pogodbo. Po govoricah v političnih krogih se bo boj sukal okoli dveh glavnih vprašanj. 1. Revidiranje šantunške pogodbe v tem smislu, da se Šantung direktno izroči Kitaju mesto Japonaki. 2. Izjednačenje glasov v ligi narodov, kajti po sedanjih ustavi ima Velika Britanija šest glasov, Združene države pa samo enega. Republikanci zahtevajo, da imajo Združene države toliko glasov kot Velika Britanija. Pripravljeni sta torej obe skupini: opozicijska skupina in skupina, ki stoji trdno za predsednikom, da se boj glede mirovne pogodbe izvojuje z vsami parlamentarnimi sredstvi. V torek se vrši konferenca med predsednikom in senatnim odsekom za sisanje sadve v Beli hiši in prav mogoče se lahko dogodi, da bo ta konferenca najljubša tem boju, da se po konferenci obrne zmaga na eno ali drugo stran, pride pa lahko do sporazuma na podlagi informacij, ki jih dobi senatni odsek. Konferenca bo javna, to se pravi, da bo ljudstvo imelo priliko izvedeti detajle, kajti predsednik je naznanil senatorju Lodge, da bo pri konferenci navzoč stenograf, ki bo zapisal ves razgovor, ravnotako je pa sugestiral, naj ima odsek svojega stenografa. Oficijski prepis stenografa bo problem. Predsednik smatra spremembe v mirovni pogodbi za težko izvedljivo stvar. On pravi, da bodo Združene države prisiljene izdelati novo pogodbo, če bodo sprejete spremembe. Predsednik se je baje izrazil, če nastane potreba, da pošlje senatorja Lodge in Knoxa v Berlin, da vodita nova pogajanja. Ko je senator Lodge izvedel, da je senator McNary obvestil senatorja Hiteheocka, da je od dvajset do pet in dvajset republikanskih senatorjev pri volji podpirati rezerviranja pravice, je takoj izdal svoj ultimatum. Dejal je, če se bodo tisti združili z demokratičnimi senatorji, ki so za mila rezerviranja pravice, tedaj homo jaz in vsi senatorji, ki tako čutiljo kot jaz, glasovali proti pogodbi v celoti. Republikanci so do zdaj že večkrat izjavili, da bo pet in trideset senatorjev glasovalo proti pogodbi v celoti, če ne bodo sprejeta učinkovita rezerviranja pravice.

DVA AVTOMOBILA Z MOSTA V VODO.

Denver, Colo. — Na mostu, ki se nahaja na vogalu Federalnega bulevarda in Zapadne osemnajste ulice sta padla dva avtomobila z mosta v vodo. Poškodovanih je bilo šest oseb, drugih deset oseb je pa komaj niko smrti. Avtomobila sta zadelo drug ob drugega, nakar sta prebila ograjo in padla drug za drugim raz most v vodo. Težji avtomobil se je pri padcu ujel na veliki vodovodni cevi, kar je povzročilo, da se niso poškodovale osebe, ki so sedele v njem.

ZALOGE V HLADNIH SHRAMBAH SO OGOROMNE.

Pittsburgh, Pa. — James Foust, ravnatelj živilskega biroja, ki tvori oddelek za sebe v poljedelskem departmentu, je naznanil, da je letos vedno sirovega masla, perutnine in jaje v hladnih shrambah kot lani ob tem času. Ta živila so nagromadili v hladnih shrambah, da obdrže visoke cene na trgu. Kokošjih jaje je v hladnih shrambah 4,045,680 tucetov, sirovega masla 1,236,043 funtov, perutnine 413,739 funtov, govedino pa 245,518 funtov.

DEMOKRATJE NASPROTI NI BOJU PROTI DRAGINJI

JUSTIČNI TAJNIK JE AKTIVEN KLJUB VSEM OVIRAM.

Senatorji so izmenjavali v debati precej ostre besede.

Washington, D. C. — Justični tajnik Palmer gre svojo pot naprej, da odkrije nagromadeni živež, medtem ko demokratje iz južnih držav ovirajo delo uprave. Južni demokratje v kongresu so tako nasprotni predsednikovega programu proti draginji, da so se silile v senatnem poljedelskem odseku groziti, da nastopijo z obstrukcijo. Poljedelski odsek tako nasprotuje predlogi administracije, da je bila predloga zopet odložena in da se mora nekaj zgoditi do torka, da južni demokratje postanejo bolj prijazni napram predlogi za odpravo draginje. Senator Ransell iz Louisiane je rekel: "Poznam senatorja, ki lahko proti nji govori najmanj šestdeset dni." Senator Reed iz Missourija, velik nasprotnik vladne živežne kontrole, je napovedal boj programu administracije s senatnem parlamentarnim govorom. Rekel je, da bo ravno tako nasprotoyal predlogi, kakor je nastopil proti originalni predlogi v letu 1917. Missourijski senator se je zapletel v kontroverzno s senatorjem McKellarjem, ki je priporočal reforme za vkladanje živil v hladne shrambe. "Senator iz Tennesseeja ima hladno shrambo v možganih," je rekel senator Reed. "On pogleda v hladnilno omaro in njemu se zdi, da mu nasproti zije omara Pandore, napoljena s svetovnimi težkocami." Senator McKellar je vztrajal pri tem, da vkladanje živil v hladne shrambe igra veliko vlogo pri draginji. Citiral je besede justičnega tajnika, da zakon za kontroliranje živil nima določb, po katerih bi bilo lahko kaznovati osebe, ki so kršile te določbe. Senator Smith iz Georgije in senator Reed sta odločno nasprotovala, da se kaznujejo osebe, ki so kršile postavbe za kontrolno živil. I. D. H. Weld, ravnatelj Swiftovega oddelka za trgovino, je pral in zagovarjal mesarje. Povdarjal je, da je mesarjem v vseh hladnih shrambah v Združenih državah le 34 odstotkov prostora na razpolago. Dejal je, da mesarji ne nagromadujejo živil, ampak jih le spravljajo v skladišča, da jih imajo v zalogi, kadar pohajajo na trgu. Od zastopnika mesarjev ni bilo pričakovati drugega poročila, kajti mesarji ne bodo vendar rekli, da vkladajo radi tega živila v skladišča, da skozi vse leto obdrže visoke cene.

PREDSEDNIK JE VETIRAL PREKLIČ ZAKONA ZA PREHRANITEV DNEVNE SVITLOBE.

Washington, D. C. — Predsednik Wilson je vetiral postavbo za prekliče zakona za prehranitev dnevne svitlobe. Predsednik je drugič vetiral ta zakon. Pri prvem vetu je bil vključen kot posebna določba poljedelski predlogi.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lavndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (Julija 30-19) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem časovnim potokom naročnina. Fenovite jo pravčasno, da se vam ne utavi list.

AVTOKRACIJA V JEKLARSKI INDUSTRIJI SE MORA PODATI.

Jeklarski in železarski delavci, ki opravljajo težko in naporno delo za nizko mezdo, so se organizirali, ne da bi vprašali svoje podjetnike za dovoljenje. V vojnem času so jim podjetniki sami, med njimi znani jeklarski magnat Charles Schwab, pripovedovali, da se ta vojna vrši v obrambo demokracije in da bodo po vojni spoštovani le taki ljudje, ki delajo in koristijo s svojim ročnim ali duševnim delom človeški družbi. Delavci so mirno čakali, da pride ta dan, ko bodo spoštovani kot koristni člani človeške družbe, in ker tega dne le ni bilo, so se pričeli organizirati, ker so spoznali resnico, da je demokracija v industriji taka reč, katere jim nihče ne prinese na krožnik, najmanj pa tisti privatni podjetniki, za katere delajo.

Listi so te dni poročali, da so jeklarski in železarski delavci sestavili svoje zahteve in da se med njimi vrši splošno glasovanje, da zastavkajo, če podjetniki zavrnejo njih zahteve.

Zakaj to?

Ko so se razne jeklarske družbe združile v trust, je ta trust podedoval od teh kompanij njih princip, da v jeklarnah in železarnah ne bodo delali organizirani delavci in da se strokovna organizacija delavcev ne prizna. Taka je ostala taktika jeklarskega trusta v vojnem času in je še danes dasiravno so dali jeklarski podjetniki svojim delavcem na koše obljub, ko jim je šla trda za delavce.

Organiziranje jeklarskih delavcev ni bila lahka reč. Časniki so poročali, da so jim v pittsburskem okraju nasprotovali lokalni oblastveni organi. To se je zgodilo posebnó v takih mestih, v katerih je mesto odvisno od jeklarskih in železarskih magnatov. Organizatorjem je bilo prepovedano govoriti o namenu in ciljih organizacije. Seveda so imela taka preganjanja nasproten učinek, kajti delavcem so padle luskine raz oči, da so spregledali in spoznali, če se ne organizirajo, da so na milost in nemilost izročeni svojim podjetnikom.

In tako je rasla strokovna organizacija, dokler ni dosegla moči, da se lahko meri z jeklarskimi magnati.

Delavci niso iskali boja, ampak sprejeli so ga, ker jim je bil vsiljen od jeklarskih trustavcev.

In dokler jeklarski trustovci ne priznajo svojim delavcem pravice do organizacij, se delavci ne smatrajo za svobodne ljudi. Zato je tudi njih glavna zahteva priznanje organizacije. Delavci pravijo: Padla je politična avtokracija in pasti mora tudi industrijalna. Dokler ni delavcem priznana pravica, da se organizirajo in kolektivno pogajajo o razmerah v jeklarnah in železarnah, se ne more govoriti, da je v jeklarski in železarski industriji uvedena demokracija.

Kamen do kamna . . . — Kamen do kamna palača, zrno do zrna pogača, pravi slovenski pregovor. Ta pregovor se da prenesti tudi na razvoj v človeški družbi. Dokler je bil človek na najnižji stopinji kulture in civilizacije, je največ trpel. In če pogledamo nazaj v zgodovino, vidimo kako počasi so se spreminjale forme v človeški družbi, dokler je bilo orodje primitivno. Orodje se je zboljšalo, pa tudi civilizacija in kultura sta se pričeli širiti hitreje, toda forme v človeški družbi so se vedno spreminjale polževo pot. Sele z izumitvijo parnih in drugih strojev, vporabo elektrike in naravnih sil pri delu se je pričela širiti v hitrejšem tempu splošna želja po spremembah v človeški družbi. Vsaki dan je prinašal delavcem nove uspehe in jih prinaša še danes, ker je naravni zakon tak, da se vse spopolnuje v boljše forme, čeprav skušajo reakcijske sile zadržati ta razvoj.

Ali nekaterim se zdi ta napredek prepočasen. Videli bi radi, da se zgodi čez noč, kar je nemogoče, ker naravni zakon tega ne pripušča, kakor ne dovoli reakcionarnim silam, da pogazijo pridobljene uspehe.

Vsaki dan naprej, vsaki dan uspeh in končno se pride na cilj. Ali vsaki dan so ti koraki večji in uspehi boljši, ker so tudi razmere postale ugodnejše za razvoj v boljše gospodarske forme v človeški družbi. In to je najzanesljivejši porok, da se človeška družba ne razvija počasi, ampak dandanes je ta razvoj tako hiter, da ga lahko vsakdo opazi, če ni slep za vse, kar se godi okoli njega in po širnem svetu.

DOPISI.

Muskegon, Mich. — V tukajšnji noselbini ni veliko rojakov in še ti žive tako raztrešeno, da komaj znano eden za drugega. Pred nekaj dnevi je pa nas zapustil še John Frakelj s svojo družino ter odšel v širni svet lovit srečo.

Delavske razmere so take, kakršne hočejo naši preljudi delodajalci. Zasluzek je dober, toda za polovico premajhen z ozirom na današnji draginjo. Vse je drago, samo kruh je majhen. Cene nekaterim življenjskim potrebščinam so že tako visoke, da bi jih najbrže ne mogel doseči noben trakovalec.

Ker se vse draži, radi tega tudi lastniki tukajšnje polužne železnice niso hoteli zaostajati, ampak zvišali so tudi oni voznično od pet na sedem centov. To se je pa ljudstvu tako dopadlo in so bili veseli, da so od same radosti bili ter prostovoljno "pomili" okna karam. To delo so tako hitro in temeljito opravili, da so prehiteli še celo požarno brambo. Najprvo so opravili svoje delo pri karah, katere so bile v službi in potem so odšli v remizo, kjer so opravili svoje delo. Kdor pa hiti pri delu, temu se velikokrat kaj pokvari. Isto se je tudi tukaj pripetilo in večinoma vse kare so poškodovane in nekatere toliko, da niso za nobeno rabo več.

Smešen je pogled, kako kare ležijo vse navskriž, ena na drugi, črez cesto, v jarkih in nekatere so ps zapustile svoj tir, ter odšle v neznanu daljino.

Kolikor moram izpoznati iz raznih znamenj, se pripravljajo še nekaj. Kaj, je pa meni popolnoma neznanu. Upam, da bom v kratkem že lahko poročal.

Poročevalec.

West Frankfort, Ill. — Svetovni delavski položaj postaja vedno večje vprašanje in marsikateri odgovorni faktorji se že vprašujejo, kako je mogoče istega pravilno rešiti. "Delavci so to že izpoznali in radi tega so se pričeli organizirati strokovno in politično, zahtevajo, da se izboljša družabni sistem, zahtevajo skrajšanje delavnika, povišanje plače in odpravo neznošne draginje, katere je pričela vedno bolj gutiti delavca. Vsa ta važna vprašanja so na dnevnem redu organiziranega delavca in vse to je naperjeno proti privatnim izkoriščevalcem in veleprofitarjem, kateri so si menda nadeli nalogo, da izkoristijo vedno bolj in bolj delavski razred.

Tudi premogarji so se pričeli gibati, ter zahtevati skrajšanje delavnika in povišanje plače. V tukajšnjem mestu smo imeli zadnji teden dve izredni seji, na kateri se je debatiralo o sedanjih razmerah, v katerih morajo delavci živeti. Glavna točka na obeh sejah je bila, ali naj stopimo v stavko proti "High cost of living" ali iz simpatije do drugih stavkajočih premogarjev. Zbrani premogarji so soglasno zahtevali, zbranih je bilo okrog sedem sto delavcev, da se prične s stavko. Razni delavski voditelji, bolj radikalni, so zahtevali, da naj se takoj proglasi stavka in sicer proti neznošni draginji, in da naj se podvzamemo takoj potrebni koraki, da se skliče izredna konvencija ilinoiškega distrikta "United Mine Workers of America". Med delavskimi voditelji je tukaj nekaj zmernih, kateri so svarili delavce, da naj se nikar ne prenačajo, ampak da naj se počakajo, kako bo vsa stvar izpadla. Razumno, da so se deavel že naveližali čakati in ne verjamejo več raznim frazam in objubam, od katerih nimajo nobenega dobička in nihče se ne more nasititi.

Nazadnje se je skenilo, da se počaka s stavko, da se bo videlo, kako bo izpadla glavna konvencija organizacije "United Mine Workers of America", katere se vrši dne 9. septembra v Clevelandu, O.

Radi tega opozarjam vse rojake-premogarje, udeležujete se seji in izvolite delegate, kateri bodo v resnici delovali za koristi nas premogarjev, ne pa za privatne interese.

Zadnji teden je prinesel tukajšnji meščanski list poročilo, katero je najbrže poslal tajnik tukajšnjega podkrožja premogarske organizacije v list. V tem poročilu se napada nas z rdečkarji, boljše, da hočemo rdečo zastavo in ne vem kaj še vse. Ako je on v resnici poslal to poročilo,

ni nikakor upravičen, da bi se imenoval delavski voditelj, ker on sam napada delavce, kateri zahtevajo zboljšanje plače, ker s sedanjimi ni mogoče živeti. Mesto, da bi delavce poduševal, jim dajal razne nasvete, da bi mirnim potom dosegli svoje pravice, nas pa še napada v časopisih, kot da bi bili mi neki zločinci. To ni pošteno od osebe, katere je vpisana v uradu delavske organizacije. Toda plačilo ne izostane.

Mi bomo pa vstrajali pri naših zahtevah, ker vemo, da smo upravičeni do tega in pričakujemo od naših delegatov, da bodo zastopali v resnici delavske interese, da bodo zastopali premogarje spadajoče k organizaciji "United Mine Workers of America."

Poročevalec.

Iz Cayoona okrožja, Minn. Z delavskimi razbarami se ne moremo nič kaj posebno pohvaliti. Sicer delamo skoro vsaki dan, toda kaj nam to pomaga, ker je tako velika draginja vseh življenjskih potrebščin, da marsikdo ne more zaslužiti za dnevne stroške. Posebno trda prede onim, kateri imajo družine. Marsikdo si že beli glavo, kako bo izhajal v zimskem času, ako se bodo cene tako dražile raznim življenjskim potrebščinam. Da bi pa nam razne družbe, katere lastujejo tukajšnje železne rudnike zvišale nekoliko plače, jim pa še na misel ne pride, akoravno oni sami delajo velikanske dobičke.

Toda, kdor čita list "Hrvatski Rodoljub" in sicer št. 52, dobi takoj ves drug utis. Kajti med delavskimi vestimi je tudi neka vest iz Messaba Range, da so splošne delavske razmere najboljše, da je uprava v dobrih rokah. Delavci-rudarji so zadovoljni, ker zaslužijo od \$6.50 do \$7.— na dan in ni jim treba tako trdo delati, kot so morali pred štirimi leti za polovico tega zaslužka.

To poročilo je vsekoli lažnjivo; bilo je namreč prevedeno iz nekega tukajšnjega angleškega lista, katerega kontrolirajo delodajalci. Kolikor je meni znano nobeden navaden delavec ne zasluži toliko, kot je poročano v omenjenem hrvaškem listu na cellem železnem okrožju. Zakaj pa stavkajo rudarji na Woodrow in sicer za pet dolarjev in 25c? Prej so imeli od \$4.50 do \$4.85 na dan. Ako bi zaslužili šest dolarjev na dan, bi gotovo ne stavkali. Omenjeni list nadalje piše, da dobri rudarji zaslužijo celo deset do ednajst dolarjev na dan. Zelo sem radoveden, kdo je tako srečen rudar na Messaba Range, ki toliko zasluži. Žele bi od tega hrvaškega lista, da navede imena vseh teh delavcev, kateri zaslužijo po šest in pol, sedem, deset in ednajst dolarjev na dan. Gotovo, da navadni rudarji, ne pa kakki predelavci (formani in bossi). Omenjeni list tudi nekoliko stoka, da imajo družbe sedaj izgubo, ker ne morejo prodati toliko železne rude in ker imajo vedno večje stroške. No, te se pa meni tudi smilijo. Posebno veliko izgubo mora imeti "Oliver Mining Co.", katerega mora izplačati vsako leto toliko milijonov delničarjem.

Gotovo, da trgovec in bankirjem je pa dobro. Sploh za te nikar ni bilo slabo. Toda, v kakih razmerah pa živimo mi delavci, se pa ti ne brigajo dosti.

Vsa "časť" pa takim listom, kateri pišejo taka poročila. Iz katerega namena pošiljajo taka lažnjiva poročila med delavski svet, je gotovo vsakomu znano. Vsakemu je tudi lahko jasno, da se ti listi niti najmanj ne brigajo za delavce in jim je vseodno, v kakih razmerah da živijo in koliko da zaslužijo. Saj oni itak dobijo dobro plačano za vse kar pišejo.

Positivjam vse rojake, da podpirajo liste, kateri v resnici pišejo za delavce in kateri prinašajo resnična in prava poročila glede delavskega položaja ne pa lažnjiva. Naročajte se na dnevnik "Prosveta", ker ta list je edini pravi delavski dnevnik in edini v Zdr. državah. Vsak slovenski delavec bi moral biti naročen na ta list, ker je lastnina delavcev-Manov SNPJ in ne kaka privatna lastnina.

Rudar.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Josep Ule, Chisholm, Minn. — Za pojasnilo se obrnite na list "The New Majority", 166 West Washington Street, Chicago, Ill.

KAKO ANGLIJA TLAČI EGIPČANE.

Pobjanje in trpinčenje revolucionarcev; apel za svobodo pokopanja v Parizu.

PROŠNJA NA AMERIKO ZA POMOČ.

Washington, D. C. — Jos. W. Polk iz Missourija, bivši guverner, je v imenu egiptovske komisije, imenovane po zakonodaji v Egiptu, predložil zahtevo senatnemu osekdu zunanjih zadev, da naj Združene države vodijo gibanje za doseglo neodvisnosti Egipta. Polk je predložil dolgo spomencio omenjenemu osekdu; v kateri dolži Anglijo, da je ugrabila Egipt pod krinko protektorata. Anglija je nastopila na mirovni konferenci, kakor da smatra vprašanje Egipta za svoje "notranjbo zadevo," toda egiptovska komisija se je obrnila na vse države, ki imajo tvoriti ligo narodov, da o zadevi Egipta razpravlja liga narodov in mu prisodi popolno neodvisnost.

New York, N. Y. — Voditeljem egiptovske gibanja za neodvisnost se je posrečilo spraviti v ameriško javnost poročilo o resničnem položaju v Egiptu, odkar se tam vrši boj za narodno svobodo. Objavili so štirinajst izjav, ki so bile predložene mirovni konferenci v Parizu in ki so bile tamkaj pokopane in potlačene po cenzuri.

Iz objavljenih izjav je razvidno, da je Anglija brutalno zadušila mirne demonstracije za neodvisnost domačinov, ki nočejo priznati njenega protektorata. Več kot tisoč egiptovskih rebelov je bilo ubitih bodisi v odprtem boju z britiško soldatesko ali v streljenih na komando britiškega vojnega sodišča. Angleški vojaki so izvršili nebrojna barbarstva na egiptovskih ženah in otrocih.

Izjave je podpisal Zagloul paša, načelnik egiptovske delegacije v Parizu. Zagloul paša izjavlja v pismu, ki ga je naslovil na Clemenceauja, predsednika mirovne konference, da egiptovsko ljudstvo ne priznava angleškega gospodstva in da ne mara stitnosti za plačilo, ker se, je ves čas vojne bojevalo na strani zaveznikov.

Obtožbe proti Angliji, ki jih vsebujejo omenjene izjave, so ob kratkem:

Velika Britanija je leta 1882 okupirala Egipt z oboroženo silo in takrat je obljubila, da bo okupacija "le začasna in v korist egiptovskega naroda." To obljubo so ponovili vsi angleški vladarji do leta 1914, ali nikdar je niso izpolnili in britiške garnizije so bile 32 let v deželi. — Ko je prišla svetovna vojna, je egiptovska vlada takoj stopila na stran zaveznikov in napovedala vojno centralnim državam. Anglija je imela na razpolago moštvo in vse materialne zaloge dežele. Leta 1914 je Anglija proglasila protektorat nad Egiptom, ne da bi vprašala, če je egiptovsko ljudstvo s tem zadovoljno ali ne. — Anglija je protektorat vzdržala tudi po končani vojni, dasi je Turčija premagan in se ni več bati, da bi Turki tirjali suverenstvo nad deželo. — Ko je bilo sklenjeno premirje na podlagi Wilsonovih štirinajstih točk, so Egipčani upali, da pride tudi za nje dan svobode in poslali so štiri delegate, ki jih imajo zastopati v Parizu. Dne 3. marca so pa bili delegate — med temi tudi Zagloul paša — aretirani in deportirani na otok Malto brez vsake obtožbe ali preiskave. Egiptovsko ljudstvo je pričelo protestirati po vseh mestih; vršile so se demonstracije. Anglija je odgovorila s prekim sodom in nje-ne vojaške čete so potlačile protestne shode in umorile 800, ranile 1600 in zaprle 2000 oseb. To se je zgodilo v marcu in aprilu, toda še le v juliju je angleška vlada poročala o tem v parlamentu. Britiški vojaki so tu požgali več vasi, vlomili v stotine stanovanj in izvršili zločin nad ženami in dekletki. — Po preteku nekaj tednov je angleška vlada izpustila delegate z Malte in jim dovolila, da so smeli priti v Pariz in obljubila je "bolj liberalno vlado" v Egiptu. Prebivalci so hoteli javno proslaviti te obljube — a britiško vojsko je zopet padlo po njih in streljalo na nje.

Zagloul paša je v Parizu že od 19. aprila, ali do danes ga mirovna konferenca še ni sprejela in ni odgovorila na njegove apele.

Ameriške vesti.

PLUMBOV NAČRT BO IGRAL VELIKO VLOGO V VOJNINI KAMPANJI LETA 1920.

Washington, D. C. — Jasno je, da sedanji kongres ne bo sprejel Plumbovega načrta za podraževanje ameriških železnic, ampak da bo ta načrt igral važno vlogo v volilni kampanji v letu 1920.

Voditelji železničarskih organizacij se dobro zavedajo, da sedanji kongres ne bo podvzel akcije, je za podraževanje ameriških železnic; kljub temu pa ne bodo odnehali s pritiskom na kongresnike in senatorje, da spoznajo, kakšno stališče zavzemajo z ozirom na Plumbov načrt na podraževanje ameriških železnic.

Voditelji demokratov in republikancev se izgovarjajo, da ni njih naloga, da rešijo to vprašanje, ampak to delo spada v področje konvencij, ki se vršita v prihodnjem letu.

Najbolj se pa trudijo političarji izvedeti, kakšno stališče o tem vprašanju zavzema predsednik Wilson. Če bi poznali njegovo stališče, bi se političarji že se na kakšen način izrazili, da bi naj sa elip držalo do prihodnje konvencije. Ali to je teška reč za političarje, kajti predsednik ni več nekaj v svojih prejšnjih adresah, kot da je delavstvo opravljeno do dela, ki ga dajejo obrati za javne potrebe in velikih korporacij.

Na podlagi teh izjav delajo političarji razne zaključke in vprašujejo: Ali bo predsednik vodil boj za podraževanje ameriških železnic po Plumbovem načrtu? In najbolj jih boli, ker na to vprašanje ne dobe odgovora.

STAVKA V OUDAHYJEVI KLAVNICI.

Milwaukee, Wis. — Mesarska tvrdka Oudahy Brothers je odlovitva več delavcev, ki ji niso bili všeč radi njih aktivnosti za organizacijo. Posledica tega dejanja je bila, da so zastavkali še ostali oslužbenci, tako je družba morala zapreti svoje klavnice.

Družba se sicer izgovarja, da je delavce radi tega odpustila, ker se je znižala produkcija. Delavci odgovarjajo na ta izgovor, zakaj so bili tisti delavci odveč, ki so bili najbolj delavni za organizacijo, če je družba znižala produkcijo. Družba vendar ne more zagovarjati znižane produkcije, da so ljudje prenehali jesti meso.

Družbi je mogoče še vseč, da se je znižala produkcija in da je prišlo do stavke, ker bo družba lahko prodala meso iz ledenic in tako obdržala visoke cene. Kadar pride zopet z obratom, bo pa začela zopet voziti meso v ledenice, tako da je vedno primanjkljaj mesa na trgu.

ŽETEV DRAGINJE!

Chicago, Ill. — John Bemish je zaslužil na teden šest in dvajset dolarjev. Izhajal je za silo s svojo ženo in štirimi otroci, dokler niso profitarji pričeli navijati živčnih cen, da je bilo strah in groza. Zdaj so nastopili zanj hudi časi, kajti poleg drugih draginskih nadlog, ki so ga trle, se je oglašala še ena nesreča v hiši. Njegova soproga je obotela za jetiko.

Zdravnik je svetoval, da odpotuje žena na deželo, končno so se pa odločili, da jo pošljejo v sanatorij.

Nekega jutra se je zbudil Bemish in pogrešil je svojo soprogo. Mislil je, da je izvršila samomor. Naznanil je stvar policiji. Zadnje dni je pa prejel pismo, ki je bilo naslovljeno na njegovega sina, v katerem je stalo z belim na črnem:

"Dragi sin! Ostani pri očetu. Vaša mama ni dobra. Poskusi jo pozabiti."

Mati!

Izsedil je, kje je bilo pismo odano na pošto, potem je pa stvar naznanil policiji.

POTEKE MESARJEV.

Chicago, Ill. — Če kdo misli, da mesarji ne znajo napeljavati vodo na svoj mlit, se moti, ker ni menda pod solncem tako navihanih privatnih podjetnikov, ki znajo vsako še tako naznato sredstvo izrabiti v svojo korist.

Klavrniški delavci zahtevajo povišanje mezd in sodnik Alshuler.

Inozemstvo.

KOLIKO JE VOLNE NA ANGLESKEM.

London. — Na Angleškem so napravili tako velike zaloge volne, da so celo z njo napolnili barake za letala. Na Albertovem pomolu je vzkladiščene trideset tisoč ton volne.

Britska vlada je pokupila volno v prekmorskih kolonijah, da je ne kupijo trgovci drugih dežel. Velike priprave delajo tudi v drugih pristanih, da vzkladiščejo volno, ki je bila kupljena v prekmorskih kolonijah. Če bo Anglija nadaljevala z nakupovanjem volne, postane trgovina z volno njen monopol.

Generalna stavka v gornji Šleziji.

Berlin. — Generalni stavki v gornji Šleziji so se pridružili tudi elektriciisti in vsled tega je vsa dežela brez električne sile. Ves industrijski obrat počiva. Državni komisar je zagrozil, da uvede prisilno delo in postavi elektrarne pod vojaško kontrolo.

Bivši kaiser je kupil vilo.

Utrecht, Holandija. — Nemški ekscesar Viljem je kupil vilo v Doornu blizu Utrechta. Vila z zemljiškimi posestvom vred je bila lastnina baronice Bauffert in nahaja se kakih pet milj od grada Amerongena, sedanjega Viljemovega bivališča. Tako poroča "Dagblat".

Letvija v nevarnosti lakote in boljševizma.

Kodanj. — Ullman, načelnik letake vlade, ki ima sedež v Rigi, je izjavil pred nekaj dnevi, da Letviji grozi lakota in boljševiška revolucija, ako ne pride hitra pomoč. Zaloga kruha v Rigi bo zadostovala le do 1. septembra.

Zita ne mara biti več cesarica.

Pariz. — Iz Curiba poročajo, da razni monarhisti iz Avstrije in Ogrske dnevno obiskujejo bivšega avstrijskega cesarja Karla in ga nagovarjajo, da se pridruži gibanju za vpostavljenje monarhije. Pri neki konferenci, ki je trajala tri ure je po posegla vmes bivša cesarica Zita in dejala monarhistom: "Dovolj je govornjstva, gospodje. Cesaraki dvor je bil pekel za nas. Dosti smo trpeli in povratek je nemogoč."

Francoski vojniki zatrli stavko v Luksemburgu.

Luksemburg. — V soboto so delavci demonstrirali pred zborniško palačo v tukajšnjem mestu in oblegali poslance z zahtevo, da jim povišajo vladno nagrado iz \$50 na \$90, ki jih ima varovati pomanjkanja živil vsled druginje. Župan je pa poklical francoske čete, ki so razgnale delavce z nasajenimi bajoneti.

Italija zahteva posojilo od bogatinov.

Rim. — "Popolo Romano" piše, da je italijanska vlada umaknila predlogo za davek na dedščine in namesto tega bo vlada prisilila bogatine, da ji posojijo denar proti nizkim obrestim.

Prisilna francoščina ob Reni.

Coblentz. — Francoske oblasti v okupirani nemški pokrajini ob Reni so odredile, da se s prihodnjim šolskim letom uvede francoski jezik v nemških šolah. Vodstvo nemških šol je obveščeno, da je pouk francoščine obligatoričen.

Nemška armada bo delala na polju in v rudnikih.

Berlin. — Voditelji nemške armade, ki bo po mirovni pogodbi omejena na maksimalno število 200,000, se posvetujejo, da bi vpričilo velikega pomanjkanja delovnih moči vposilili kar cele bataljone vojakov na kmetijah in v rudnikih.

Velika vročina v Parizu.

Pariz. — Zadnje dni je pritisnila v Parizu tako neznozna vročina, da je okrog 750,000 oseb pobegnilo iz mesta na deželo. Kolo dvori in vlaki so tako natlačeni, kakor niso bili niti takrat, ko so bili Nemci 15 milj od Pariza in ko so padale bombe z nemških letal.

Nemci ustavili produkcijo eroplanov.

Berlin. — Nemška republika je zaprta eroplanske tovarne. Mirovna pogodba sicer določa, da mora izdelovanje letal prenehati v šestih mesecih po sklenjenem miru, toda nemška vlada je že izvedla

določbo. Fokker, glavni izdelovalec eroplanov v Nemčiji, je odpotoval na Holandako, kjer odpre novo tovarno.

Plemski naslovi ostanejo na Bavarskem.

Bamberg, Bavarija. — Bavarska zbornica je sprejela novo ustavo bavarske republike. Ustava dovoljuje plemenitašem, da obdržijo svoje naslove, čeprav so se socialisti ljuto borili proti tej točki.

Z boljševiške fronte v Ukrajini.

Carikava. — General Simon Petlura je umaknil čete s poljske fronte in je napadel boljševike, katerim je vzel važno postojanko Zverinko.

Bela garda na Nizozemskem.

Haaag. — Holandska buržoazija, ki se malo ali nič ne zanaša na armado in mornarico, se je pripravila za eventualno komunistično revolucijo. Bela garda (imenuje se "meščanska straža") je organizirana v 1800 mestih, trgih in vaseh širom Holandije v obrambo privatne lastnine. Garda je v mnogih krajih plačana od občin.

Španski kapitalisti bi radi izprli vse delavce.

Madrid. — Ministrski predsednik Toea je zsdnji petek sprejel deputacijo Španske trgovske zveze, ki mu je naznanila željo organizacije, da bi se izprle vse delavske organizacije, na Španskem radi tega, ker delujejo za revolucijo. Toea je bil proti temu koraku in opozoril je zastopnike kapitalistov, da njihov načrt lahko povzroči veliko nevarnost. Deputacija je nato izjavila, da bodo umaknili izprtje.

Čehoslovaki okupirali mostišče pri Požunu.

Dunaj. — Čehoslovaške čete so 14. t. m. okupirale mostišče pri Požunu brez odpora.

Stavka v Belgiji odlošena.

Brusel. — Izvrševalni odbor je vnedelje odložil generalno stavko vladnih uslužbencev na železnicah in brzojavnih postajah in dovolil, da se nadaljujejo pogajanja z vlado.

Socijalistična premoč v kongresni Poljski.

Boji med strankami na Poljskem se poostrujejo. Socijalistične stranke imajo v kongresni Poljski premoč in meščanske stranke se bojijo, da se ne razkriji socialistični vpliv tudi na ostale poljske pokrajine. Meščanske stranke nameravajo rabiti najskrajnejša sredstva, da to preprečijo. "Kurier Codzienny", glasilo narodnodemokratske stranke, piše o tem: "Poznanjska je napravila svojo neodvisnost. Galicija mora napraviti isto, ako noče, da postane žrtev socialistične bolezni, ki se širi s kongresne Poljske. Galicija mora postati samostojna, ker preteče še mnogo časa, da se bo moglo uvesti enotno pravo, zakone itd." Socijalno demokratično glasilo "Naprzod" pa napada radi tega narodno demokracijo in pravi: "Poljski grozita dve anarhiji: boljševiška in narodnodemokratska, druga je pa hujska od prve." Enako je tudi "Czas" v tem oziru proti narodni demokraciji in pravi, da bi bila vaaka vrnitev k stanju, v katerem se je nahajala Poljska za delovanja likvidacijske komisije, en korak nazaj. — K poročilu, da so sklenili galjski poslanci na svojih svetovanjih v Varšavi zahtevati popolno samostojnost Galicije, pripominjajo listi: "To poročilo je ali popolnoma neresnično ali pa ti poslanci ne spadajo med dalekovidne politike".

Ustanovitev ljudske zavarovalnice v čehoslovaški republiki.

Ze nekaj let pred vojno se je govorilo — posebno v delavskih krogih — o potrebi ustanovitve zavarovalnice za življenje na popolnoma ljudski podlagi. V tem oziru niso napravili ničesar niti v prejšnji Avstriji niti Čehoslovaški, dasi obstoja ta ljudska zavarovalnica v sosedni Nemčiji že leta.

Po prevratu so začeli v čehoslovaški republiki na to zopet misliti in v kratkem času se bo ta želja delavstva uresničila.

Proponenti ljudske zavarovalnice z pravosodnim ministrom dr. Sukopom na čelu, so že vse potrebno pripravili.

Ustanovitev ljudske zavarovalnice v čehoslovaški republiki.

Ze nekaj let pred vojno se je govorilo — posebno v delavskih krogih — o potrebi ustanovitve zavarovalnice za življenje na popolnoma ljudski podlagi. V tem oziru niso napravili ničesar niti v prejšnji Avstriji niti Čehoslovaški, dasi obstoja ta ljudska zavarovalnica v sosedni Nemčiji že leta.

Ustanovitev ljudske zavarovalnice v čehoslovaški republiki.

Ze nekaj let pred vojno se je govorilo — posebno v delavskih krogih — o potrebi ustanovitve zavarovalnice za življenje na popolnoma ljudski podlagi. V tem oziru niso napravili ničesar niti v prejšnji Avstriji niti Čehoslovaški, dasi obstoja ta ljudska zavarovalnica v sosedni Nemčiji že leta.

Ustanovitev ljudske zavarovalnice v čehoslovaški republiki.

Ze nekaj let pred vojno se je govorilo — posebno v delavskih krogih — o potrebi ustanovitve zavarovalnice za življenje na popolnoma ljudski podlagi. V tem oziru niso napravili ničesar niti v prejšnji Avstriji niti Čehoslovaški, dasi obstoja ta ljudska zavarovalnica v sosedni Nemčiji že leta.

To podjetje bo popolnoma ljudsko in ne bo iskalo nikakega dobička, v čemer se bo glavno ločilo od sedanjih zavarovalnic, ki so ustanovljene le na spekulaciji. Akcijski kapital 1.000.000 kron bo razdeljen na delnice po 100 K. Da ne pride to podjetje v roke kapitalistov, bodo pri kapitalu udeležene glavne delavske korporacije, med njimi tudi bolniške blagajne. To bo podjetje, kjer bo ljudstvo oziroma oni, ki so zavarovani, vodilo zavod, dobivalo ev. dobiček itd. Delavskim masam bo to zelo v korist.

VARILO NA JELET ALI PIKNIK.

Kateraga priredi SLOVENSKA GODBA NA PIHALA V DUNLO, PA.

dne 24. avgusta 1919

NA FRANK SEBALOV PARNI (na Lantferi) pri Dunlu, Pa.

Pričetek bude še jutraj ob desetih, tako da bo daljši dan zabave. Kar se pa tiče jedil in zabave, bode vsa dovolj. Program bo zelo zanimiv, ki ga pa ne smemo vsa tu popisati, da bi ne izvedel vaak prej, nego pride tja.

Najljudnejše vabimo vse slavne občinstvo domače in bližnje okolice, da se v obilnem številu udeleži tega piknika in tako pripomore do boljšega uspeha.

Torej ne pozabite na pravi datum, piknik bo dne 24. avgusta 1919. Ta dan vai na piknik!

DOBOR.

RAD BI IZVEDEL.

kje se nahaja Frank Pogačnik, po domače Hajman iz Podtabra pri Brezjah na Gorenjskem. Cenjene rojake širom Amerike uljudno prosim, če kdo ve z njegov naslov, naj mi ga naznani, ako pa bode sam čital ta oglas, naj se mi prijavi. Imam tukaj eno pismo iz stare domovine za njega. Moj naslov je: Mrs. Mary Jakič, 11334 Langley ave., Chicago, Ill.

RADA BI IZVEDELA.

kje se nahaja Alojs Hudeček. Cenjene rojake uljudno prosim, če kdo ve z njegov naslov, naj mi ga naznani. Ako pa bo sam čital ta oglas, naj se mi prijavi. Imam tukaj eno pismo iz stare domovine za njega. Moj naslov je: Mrs. Mary Jakič, 11334 Langley ave., Chicago, Ill.

RAD BI IZVEDEL.

kje se nahaja Marija Putz. Pred enim letom je bila tukaj v Gallup, N. Mex. Cenjene rojake uljudno prosim, če kdo ve z njen naslov, naj mi ga naznani. Ako bo pa sama čitala ta oglas, naj se mi prijavi na moj naslov: Anton Maružič, P. O. 655, Gallup, N. Mex.

NA PRODAJ JE

40 akrov farma, le 5/2 milje od mesta Bovey City, Minn. 8 akrov je iziščenega, nova dve nadstropna hiša 28x18, dve sobi spodaj in 27x15 spalnica zgornaj, klet spodaj meri 10x18. Podlaga je sezidana in kamna pod hišo. Stala za 4 krave, kokošnjak meri 14x12, avtomobil garaža 16x14, šupa za seno 28x18 čevljev, dobra voda, dobra cesta. Slovenci so sosedje. Pišite danes na naslov: Severi Pitman, R. 7, Box 23, Bovey Minn.

NA PRODAJ JE

v Bureh, Mo. (Burzesu, Mo.) v bližini Mulberry poslopje in stavbišče (lote). Hiša sestoji iz štirih sob in kuhinja, poleg je tudi avtomobil garaža: tam so štiri lote, proda se tudi poslopje in samj dve loti, ki so zasajane s sadnim drevjem in s garažo ali pa tudi brez avtomobil garaže. Vse skupaj se proda po zelo nizki ceni. Za vsako nadaljno pojasnilo o prodaji tega posetva obrnite se osebn ali pa pisмено na moj naslov: John Leskoček, P. O. Box 24, Gross, Kans.

NAPEDEK.

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjate s našimi idejami, podpisajte se, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imam vse za vsakdanje potrebščine po smerni ceni.

ANTON BORNEK.

— Sedaj lahko naročite list "Prosveto" svojem v stari domovini. List za stari kraj stane za celo leto \$7.00, za pol leta pa \$3.50.

Slovenska Narodna Podporna Jednota.

Ustanovljena 8. aprila 1904.

GLAVNI STAN: 2827-29 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1918-1922.

Izvrševalni odbor,
UPRAVNI ODBOR.

PREDSEDNIK: Václav Čajkár, 2827-29 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
PODPREDSEDNIK: Anton Hruša, Box 145, Cossaworth, Pa.
TAJNIK: John Verducci, 2729 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
TALNIK: BOLJŠEVŠKA ODELELA: Paul Berger, 2827-29 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
BLAŽNIK: Anton J. Turbow, Box 1, Cossaworth, Pa.
UPRAVITELJ GLASILA: Filip Galica, 2827-29 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

POBORNÍ ODBOR:
John Anderson, predsednik, Box 281, Cossaworth, Pa.
John Anderson, 425 Park St., Burlington, Vt.
Marta Anderson, Box 276, Burlington, Vt.
Jim. Smith, Box 625, Burlington, Vt.
Frank Hancock, 2827-29 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

OBČINSKI ODBOR: Paul Berger, predsednik, 2827-29 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VEŠČINSKI ODBOR: Rudolf Pictorich, Box 426, Bridgeville, Pa.
Anton Kadlec, Box 73, Wick Haven, Pa.
SAPADNI ODBOR: Anton Kadlec, Box 104, Green, Kans., in Jaggedup, Lee Kuhn, Box 242, Gilbert, Minn., in Cossaworth.

Nadzorni odbor.
Matt Petrovich, predsednik, 12217 Western St., Cullerwood, Ohio.
John Anderson, 425 Park St., Burlington, Vt.
Joe Kuhn, 1907 E. 74th St., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.
Václav Čajkár, John Anderson in Matt Petrovich.

SERVIŠNI ODBOR.
PREDSEDNIK: Frank Abt, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Trébil, Box 121, Lawrence, Pa.
John Owen, 242 Eaglewood, Detroit, Mich.
Jim. Smith, 1121 E. 90 St., Cleveland, Ohio.
Henry Ujvári, 1244 So. Bascom Ave., Chicago, Ill.

YOUNG PEOPLE: Jim. J. Kern, 2222 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
OBČINSKI ODBOR "PROSVETA": John Zverovitch.

POBORNÍ: — Vse občinske odbore in odbore, ki so čisto št. izvrševalnega odbora in odbora, naj se pošljejo na naslov: John Verducci, 2827-29 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse odbore, odbore naj se pošljejo Paul Bergerju, takojša boljševiška odbora v št. odbora.

Vse odbore, odbore v št. izvrševalnem odboru in naj pošljejo št. Petrovich, predsednik izvrševalnega odbora, čigar naslov je spodaj.

Vsi odbori, ki so čisto občinski naj se pošljejo na naslov: John Anderson, Box 281, Cossaworth, Pa.

Vse odbore, odbore vseh odborov naj se pošljejo predsedniku izvrševalnega odbora Václav Čajkárju.

Vsi odbori in drugi odbori, odbore, odbore in odbore, ki so v stari domovini, naj se pošljejo na naslov: "Prosveta", 2827-29 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Rojaki Pozor!
Zelo važno! — Čitajte!

Po dolgi in težki borbi imate sedaj sopen priložnost hitro in uspešno pomagati izprliti svojcem v stari domovini, če nima pošlijata denarne pomoči z posredovanjem spletno priznane

EMIL KISS BANKE PO KABLOGRAMU

Te je odgovorna vraga za Kranjsko, Stajansko, Spodnjo Korolko, Istrio, Primorsko, Dalmacijo, Hrvaško, Slavonijo, Bosno in Hercegovino in s denarnim savdom

"TRVA HRVATSKA ŠTEDIONICA U ZAGREBU"

100 kron velja sedaj \$ 4.00
10,000 kron \$375.00

Za vsako brzojavno pošiljatev znašajo stroški \$2.50 ne glede nato, kolika je svota.

Vse denarne pošiljatev so jamčene.

PRODAJA PAROBRODNIH LISTKOV V VSE KRAJE EVROPE.

Prudne se podate na potovanje, vrnite se trdno za potrebna pojasnila in navodila. V silinju potovanja vam ta trdnica preskrbi potrebna sredstva, če ji dopolnjete art. — Vsa potrebna pojasnila glede potovanja se dajejo osebn in pisмено brezplačno.

Bodite vedno zelo opretni in ne poskušajte tu in tam s pošiljanjem denarja in stari kraj, temveč se vedno uspešno obrnite na stari in vesoljno priznane tvrdice, katere pošilja še nad DVAJSET let denar v Vase stari domovino in katere naslov je!

Emil Kiss, bankir,
133 Second Ave. cor. E. St.
NEW YORK, N. Y.

Plačamo po 4% obresti na hranilne vloge.
Ustanovljena 1895. Posluje pod državnim nadzorstvom.

PRODA SE

moderna, dobro stoječa trgovina molčnih oblik, klobukov, ševljev, i. t. d.

v Slovenskem Narodnem Domu, v La Salle, Ill.

Lepa prilika za podjetnega SLOVENCA.

Za vsa pojasnila in druge podrobnosti glede prodaje, obrnite se do lastnika

F. E. KOEFFERLE,
642 First Street, La Salle, Ill.

Henry J. Schnitzer State Bank

ENA NAJSTAREJŠIH BANK, KI STOJI POD STALNO DRŽAVNO KONTROLO

RAZPOŠILJA DENAR NA VSE KRAJE S POLNO GARANCIJO

PRODAJA VOZNE LISTKE ZA VSE ČRTE PO ORIGINALNI CENI

IZVRBUJE VSE ZADEVE V STAREM KRAJU

Ki želo potovati v stari domovini, ki želo poslati denar ali kateri imajo opraviti katerokoli zadevo v stari domovini, naj se obrnejo na naše banke, ki člni svojim rojakom že preko 25 let v popolno zadovoljstvo, pazimo in skrbimo.

VEŠTRANSKA NAVODILA IN POJASNILA deli vsakdo takoj v materinskem jeziku.

HENRY J. SCHNITZER STATE BANK
141 Washington Street New York, N. Y.

Boljša banka ni na svetu kot je mi Združenimi državami. Ako vam namova zakladnica. Bankir imate kaj pribitrakov, naložite jih čisto tam vam pa garantira z vse v vojnovarovalne znamka.

NOVICE IZ JU-GOSLAVIJE.

Čebelarstvo v Jugoslaviji. Stevilo panjev raznih vrst v celji Jugoslaviji se čeni približno na 750.000 komadov.

Vporaba vodnih sil v Hercegovini in južni Dalmaciji. Neko francosko društvo v zvezi z "Zadrugnim Zavezom" v Splitu misli, kako bi se moglo izužiti Popovo polje v Hercegovini.

Koliko gozda je v Bosni. Celokupna površina bosenskih gozdov znaša okoli 27.000.000 hektarov, od katerih pripada nad 2.150.000 hektarov državi.

Vrhnika. — Da se Vrhnicanom ne bo moglo kdaj očistiti, da se niso borili za Jugoslavijo, je bilo potreba dveh sodrugov.

Proč s ovađuvstvom! — Po nacionalni osvoboditvi izpod avstrijskega jarma smo se oddahnili.

Nastopila je stagnacija. Hlapčevstvo izza starih časov se je izpremenilo zdaj v "svobodni" Jugoslaviji v zahrbtnost.

In kaj opažamo zdaj? Pod frazo nacionalizma se redi strupen gad, ki hoče zastrupiti vse — vse, kar pomeni napredek.

Radovedni smo, kaj ima ravnateljstvo drž. železnice opraviti s tem, je li kdo od JDS stranke ali ne!

Pri premogokopnem konzumu se je razdeljevalo od ostalega sladkorja delavcem, ki delajo v rudokopu po tri četrtiljograma sladkorja, tistim pa, ki ne delajo tam, pa samo po pol kilograma.

Kaj se bo nehala ta tragedija, ta samomoril? Zagorje ob Savi. — Brali smo v "Napreju", kako žaljivo je pi-

sal klerikalni "Domoljub" o osemurnem delavniku. Gospoda okoli "Domoljuba" bi seveda kaj rada videla, da bi delavec delal kot vprezna živina.

Kočevoje. — JDS poka in se ruši po celi Sloveniji. V Kočevoju pa je kar čez znoč nastala velika katastrofa.

Postajenačelnik ima pod seboj precej železničarjev. Ne bodi len, jih skliče neko popoldne v čakalnico, kjer so morali vsi podpisati, da so na njegovi strani.

Radovedni smo, kaj ima ravnateljstvo drž. železnice opraviti s tem, je li kdo od JDS stranke ali ne!

Pri premogokopnem konzumu se je razdeljevalo od ostalega sladkorja delavcem, ki delajo v rudokopu po tri četrtiljograma sladkorja, tistim pa, ki ne delajo tam, pa samo po pol kilograma.

Zveza vojnih invalidov za slovensko Štajersko je priredila v nedeljo dne 29. junija v Narodnem domu v Celju shod, kjer se je izvolil nov odbor.

Kaj se bo nehala ta tragedija, ta samomoril? Zagorje ob Savi. — Brali smo v "Napreju", kako žaljivo je pi-

Šimen.

Joško Oven. (Daj.)

"Počakaj, Francka! Ti veš, da te ljubim; veš, da me lahko uničiš, samo ti — ti veš vse to. Čemu me mučiš? Zakaj mi ne poveš naravnost, da me nočeš, da me ne ljubiš zato, ker sem reven in ker hočeš kaj boljšega — ker se hočeš prodati za denar! Za najvišjo ceno!"

"Bil je rdeč in jezik se mu je razmajal, iz njegovih oči je pa sijal ogenj.

"Ti me pauješ! Ako bi se prodala — je to moja pravica."

"Ne, Francka, ne mislim te žaliti. Ali ti ne veš, kako te ljubim. Kako mi pa vračuješ? Namesto da govoriš z menoj resno, se mi pomenuješ. Oh, kako to boli! Ne zavedaš li se, da sem človek!"

"Šimen, jaz grem. Kadar boš lepše govoril, se bova morda še kaj pomenila. Zbogom."

Šimen ni odgovoril. Vedel je, da je konec. Zrl je za njo, dokler ni izginila za ovinkom. Nato je odšel v gostilno in se napil.

Tako je šlo dalje. Zaklel se je, da je nikoli več ne vpraša za ljubezen, nje in nobene druge. Pil je čimdalje bolj. Včasih je po celo noč blodil okrog njene hiše.

Tedaj je pa nekaj prišlo v Šimonovo življenje, ki ga je zaobrnilo na drugo pot.

Zgodilo se je takole: V otroških letih je poznal majhno, drobno dekletce, ki je stanovalo pri sosedu. Tončka ji je bilo ime in večkrat sta se igrala na dvorišču in po vsaki igri sta se navadno stela. Bila je najrajša sama. Pozneje odšla k teti v mesto in Šimen je pozabil na njo.

Šimen si je takoj priznal, da je lepa. Njen vitki stas, težki konstantni lasje in velike rujave oči — sploh popolnejše si ni mogel misliti — so jo delale naravnost očarljivo.

Ali prišlo je samo. Prosila ga je za knjige in Šimen ji je ustregel z veseljem. Sedela sta skupaj po cele ure in govorila. Opazila sta drug drugemu njune doživljanje. On ji je povedal vse; zaupal ji je tudi svojo nesrečno ljubezen do Francke. Tončka je pokazala napram njemu iskreno sočutje in tako je imel prvo resnično prijateljico.

Dnevi so takli. Približal se je konec počitnic. Šimnu je odleglo. Kadar je bil v njeni bližini, se je čutil zadovoljnega, da celo srečno. Njene besede so donele tako zvonko, da se mu je zdelo, da poslušja pesem. In sprehodi po gozdu! Tončka mu je pripovedovala o stvareh, ki jih ni prej nikoli slišal in jih ni razumel.

Šimen je spoznal, da je veliko zamudil; izgubil je čas, ko bi se bil lahko naučil vse to, kar zna Tončka. Toda še ni prepozno. Neopoznana, nova želja se je vzbudila v njemu, ki je postajala dnevno silnejša. Ven iz tega tesnega okrožja! Ven med svet, da se izobraži, študira jezike in dobihi sij nekaj, kar je zamudil.

Šimen je spoznal, da je veliko zamudil; izgubil je čas, ko bi se bil lahko naučil vse to, kar zna Tončka. Toda še ni prepozno. Neopoznana, nova želja se je vzbudila v njemu, ki je postajala dnevno silnejša. Ven iz tega tesnega okrožja! Ven med svet, da se izobraži, študira jezike in dobihi sij nekaj, kar je zamudil.

(Konec prihodnjič.)

POTOP. Zgodovinski roman. Spisal H. Sienkiewicz. Poslovni Podravski.

Ko je tako premišljeval, se je hotel kar razjokati, kajti čutil je, da ljubi tako močno to dekletce, kakor še ni ljubil v svojem življenju nikogar.

"Jaz jim pokažem!" je momljal in siroval brado. Nikdar me še niso videli takšnega, kakoršnega me zagledajo!

Po teh besedah je začel tako zbadati konja in potresati ga za uzo, da je žival kar besnela. Ko zapazi to Soroka, reče vojakom:

"Stotnik je znoel. Bog obvaruj, če mu pride kdo pod roko."

Vse naokrog je bilo mirno. Luna je prijazno svetila, na nebu se je lesketalo brez števila zvezd. Niti najmanjši vetrček ni gugal vej na drevskih, samo v vitezovih prsih je razgrajala nevihta.

Zdirjal je naprej kakor puščica in za njim ves oddelek. V teh lesovih, po teh pustih poljanah so drveli kakor kaka karavana križarskih vitezov, o katerih pripoveduje prebivalstvo na žrudi, da se prikazuje v jasnih, mesečnih nočeh, da drve po ozračju in napovedujejo boj in poraz.

Vrata na dvorišče najdejo odprta na stečaj. Kmiticu se je zdelo močno čudno, da jim ni prišel nihče naproti, dasiravno je dospelo na dvorišče vse polno ljudij in konj.

"Pojdite spat!" zapove Kmitic. "Kdor hoče, naj se nastani v obednici, drugi pa naj grejo v hlev. Konje postavite v hleve in jim dajte seno!"

"Čujem," odgovori stražnik. Kmitic stopi s konja. Vrata v vežo so bila odprta na stečaj, v veži je bilo mrzlo.

"Hej! Kje ste ljudje?" zakliče Kmitic. Nihče se ne oglasi.

"Hej, ljudje!" ponovi glaseje. Molčanje. "Pijani so!" zamomlja Andrej. Pri tem pa ga pograbijo takšna jeza, da jame sklepati z zobmi.

"So-li res tako pijani, ali kaj?" zamrmra nemirno. Na to se nestrpno približa najbližjemu. Lascier ni mogel videti, toda po nožnici za fakan in po usnjatem pasu spozna Uhlika ter ga jame svati brez obotavljanja z nogo.

Toda Uhlík je ležal nepremično ter imel roke položene poleg sebe; takisto so ležali tudi ostali. Nobeden ni znil, ni strepetal, ni se ganil.

"Rekut, Rekut! Jaz sem tukaj, Kmitic!..." Rekne odpre oči, spozna prijatelja ter zajecija potihoma: "Andrej!... po duhovnika!..."

"Bu-tri-mi..." oglašil se glas, tako tihi, da ga je Andrej komaj slišal. Na to se Rekut vzravna, upre svoje oči v strop in — umre.

Potem pogleda znovič trupla, katera so ležala v polutemi. Mrzel pot mu stopi na čelo in laasje se mu ježe. Na to pa zakriči, da so kar škripe zakripale v oknih: "Semkaj, na pomoč!"

Vojaki, ki so se nastanili v družinski sobi, planejo v sobo, ko začujejo krik. Kmitic jim pokaže trupla, ležeča poleg stene.

"Vsi so pobiti!" ponovi s hripavim glasom. Vojaki gledajo osupnjeni strašen prizor. Ko so se otresli prvga vtisa, se začne hrup in zmešnjava. Polagoma prihitijo tudi oni, ki so že pelogli v hlevu in akednja.

"Na konje!"

POZOR! ROJAKI! POZOR! Ta slika Vam predstavlja poštno potrdilo naše jugoslovenske državne pošte, katero smo dobili s par sto drugih z današnjo pošto. Potrdila pričajo, da je pošta v domovini dobila in izplačala vse nakaznice, katere smo do zadnjega junija odposlali.